

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) met betrekking tot het wetsvoorstel inzake het Tegengaan van huwelijkse gevangenschap.

1. Wat is de aanleiding?

Voor het hoofdonderwerp van dit wetsvoorstel geldt dat het voorstel de uitwerking betreft van een toezegging aan de Tweede Kamer om de mogelijkheid voor de rechter om een bevel te geven tot medewerking aan de ontbinding van een religieus huwelijk meer expliciet in de wet te verankeren. Zie: Kamerbrief 26 april 2018, *Kamerstukken II 2017/18*, 34 775 VI, 101.

2. Wie zijn betrokken?

Het concept wordt, naast de algemene internetconsultatie, specifiek ter consultatie voorgelegd aan de Raad voor de rechtspraak, de Nederlandse Vereniging voor rechtspraak, de Nederlandse Orde van Advocaten, de Vereniging Familie- en Erfrecht Advocaten Scheidingsmediators, de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken en Femmes for Freedom. Voor het onderdeel gesloten jeugdhulp op locatie wordt tevens Jeugdhulp Nederland betrokken.

3. Wat is het probleem?

Huwelijkse gevangenschap is een situatie waarin iemand tegen haar of zijn wil in een huwelijk blijft, omdat het niet lukt om een volledige ontbinding van dat huwelijk te krijgen. Veelal kan de rechter de echtscheiding uitspreken van een burgerlijk huwelijk. Een burgerlijke echtscheiding is echter niet altijd geschikt of voldoende om ook aan die religieuze verbintenis een einde te maken. Om ook een door de religieuze gemeenschap van de echtgenoten aanvaarde echtscheiding te verkrijgen, kan het nodig zijn om bepaalde religieuze handelingen te verrichten. Blijft de medewerking van een der echtgenoten aan deze handelingen uit, dan kan het zijn dat de religieuze verbintenis in stand blijft. Betrokkenen blijven dan, ook in de situatie dat zij niet of niet meer burgerlijk zijn gehuwd, in de ogen van de sociale of religieuze gemeenschap waarin zij leven met elkaar gehuwd. Dat kan bijvoorbeeld gevolgen hebben voor hun mogelijkheden om een nieuw huwelijk te sluiten of voor vreemdelingen in of naar het land van herkomst te reizen.

De rechter kan partijen bevelen mee te werken aan de ontbinding van een religieuze verbintenis, in het kader van de echtscheidingsprocedure óf in een afzonderlijke procedure. Uit onderzoek van de Universiteit Maastricht blijkt dat het in de praktijk voorkomt dat de rechter een verzoek tot het geven van een bevel tot medewerking afwijst omdat de behandeling zal leiden tot een vertraging in de echtscheidingsprocedure. Degene die de medewerking behoeft, dient dan een aparte procedure te starten om het bevel alsnog te verkrijgen.

4. Wat is het doel?

Het is van belang de wet zo aan te passen dat een verzoek om een bevel medewerking aan het teniet doen gaan van een religieuze verbintenis altijd binnen een echtscheidingsprocedure kan worden behandeld en dat er geen aparte procedure nodig is. Met de explicitering in de wet wordt tevens de bewustwording vergroot dat er in zijn algemeenheid van partijen die een religieuze verbintenis zijn aangegaan iets extra's kan worden verwacht om deze teniet te doen gaan als de andere echtgenoot dat wenst.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Bescherming van het zelfbeschikkingsrecht van betrokkenen

6. Wat is het beste instrument?

Wetgeving

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

In de zin van administratieve lasten, zijn de gevolgen gering. Voor de praktische gevolgen, zie onder 4. doel